

CONV 203/02**WG II 7****NOTA**

van:	het secretariaat
aan:	Werkgroep II
Betreft:	Beknopt verslag van de vergadering van 12.07.2002, voorgezeten door Commissielid António VITORINO

De tweede vergadering van Werkgroep II, Handvest, is gehouden op 12 juli 2002, van 14.30 uur tot 17.30 uur, en werd voorgezeten door Commissielid António Vitorino.

I. Vergaderschema

1. Voor de komende vergaderingen werden de volgende data bevestigd:

- 23 juli (hele dag)
- 17 september (hele dag)
- 4 oktober (namiddag)
- 7/8 oktober (reservedata).
- 21 oktober als laatste vergaderdatum, in plaats van de oorspronkelijk geplande datum van 29 oktober; hierdoor zouden de werkzaamheden van de groep kunnen worden afgerond voor de plenaire zitting van de Conventie eind oktober, met het oog op de presentatie van een eerste ontwerp van verdrag als aangekondigd door de voorzitter van de Conventie, de heer Valéry Giscard d'Estaing.

II. Wijze en consequenties van een eventuele opneming van het Handvest in de Verdragen

- Mogelijke technieken voor opneming van het Handvest

2. De voorzitter leidde een eerste bespreking van dit onderwerp in, waarbij hij onderstreepte dat de groep in de loop van haar werkzaamheden op deze cruciale kwestie moet terugkomen. Voorts wees hij op:

- het verband tussen de gedachte van een basisverdrag, alsook de omvang ervan, en de keuze van de opties (zoals uiteengezet in doc. CONV 116/02), waarvan geen enkele a priori onverenigbaar is met deze gedachte;
- de verschillende mogelijkheden om de voorgestelde opties te combineren;
- het vraagstuk van de preambule, dat in dit verband voor ogen moet worden gehouden.

3. Een meerderheid van de sprekers was voor opneming van alle artikelen van het Handvest in een nieuw basisverdrag (optie f), en verwees met name naar de verwachtingen in verband met zichtbaarheid en transparantie van de grondrechten van de Unie, zoals verwoord door met name de civiele samenleving en de Jongerenconventie, het fundamentele belang van een opsomming van die rechten aan het begin van een basisverdrag of grondwet, alsook het als normatief aangemerkte karakter van het Handvest, dat geformuleerd is "alsof" het bestemd is om in het verdrag te worden opgenomen.

4. Andere sprekers brachten evenwel naar voren:

- dat de wens om vast te houden aan de reeds bestaande grondrechten en om de positie van de lidstaten te handhaven, (gezien de tendens in de groep om het Handvest niet te wijzigen) pleit voor optie a) of b), en dat het belang van deze tekst als verklaring niet mag worden onderschat;
- dat de definitieve keuze tussen deze opties neerkomt op een politieke beslissing die later moet worden genomen, maar dan wel op basis van de antwoorden op bepaalde technische vragen die door de groep nader moeten worden gezien;

- dat er een tussenweg mogelijk is, zoals een protocol (optie e), gecombineerd met een verwijzing naar het Handvest in een artikel van het basisverdrag;
- dat bij de keuze van de techniek het pan-Europees stelsel van het EVRM niet mag worden uitgehold.

5. Een aantal sprekers benadrukte dat de preambule van het Handvest, een essentieel onderdeel, zo geformuleerd is dat hij, naast de grondrechten, in meer algemene zin de waarden en de grondslagen van de Unie omvat. Volgens deze leden zou hij dan ook (eventueel aangevuld met andere elementen) kunnen worden gebruikt als preambule van een nieuw basisverdrag.

6. De voorzitter merkte concluderend op dat bij de keuze van de opnemings techniek verscheidene aspecten aan de orde moeten komen, waaronder enerzijds de politieke zichtbaarheid en het politieke belang van de grondrechten, en anderzijds de rechtszekerheid. Voorts memoreerde hij de twee facetten van het compromis in verband met het Handvest, waarbij hij onderstreepte dat de destijds bereikte consensus betrekking had op een politieke verklaring, maar dat de tekst een juridisch profiel heeft, omdat hij geschreven is "alsof" hij in de verdragen moet worden opgenomen.

- Artikel 6, lid 2, van het EU-Verdrag (relatie tussen het Handvest en het EVRM, enerzijds, en de gemeenschappelijke constitutionele tradities, anderzijds)

7. Sommige leden van de groep waren voor schrapping van artikel 6, lid 2, van het EU-Verdrag ingeval het Handvest als bindende tekst wordt opgenomen, omdat het Handvest de rechten van het EVRM omvat en door het Gerecht van eerste aanleg reeds beschouwd wordt als een interpretatie van de gemeenschappelijke constitutionele tradities; het Handvest bevat in ieder geval verwijzingen naar deze twee bronnen in zijn preambule. Anderen waren daarentegen voorstander van handhaving van artikel 6, lid 2, van het EU-Verdrag, of van een soortgelijke bepaling. Volgens deze leden omvat het Handvest niet álle rechten die in het EVRM en de bijbehorende protocollen gewaarborgd zijn, en zou een bepaling als artikel 6, lid 2, van het EU-Verdrag een interpretatie van het Handvest in het licht van de gemeenschappelijke constitutionele tradities in de hand kunnen werken. Bovendien zou zo'n bepaling een openstelling van het systeem voor toekomstige ontwikkelingen markeren, waardoor het Hof van Justitie rekening zou kunnen houden met nieuwe constitutionele elementen van de lidstaten.

8. In deze context werd ook opgemerkt dat de gemeenschappelijke constitutionele tradities (naast de rechten van het EVRM en van het EG-Verdrag) gediend hebben als derde belangrijke bron voor het Handvest; het streven naar harmonie tussen deze drie bronnen pleit dan ook voor hetzij toevoeging van een horizontale bepaling betreffende de gemeenschappelijke constitutionele tradities in de trant van die betreffende de twee andere bronnen, hetzij toevoeging in artikel 6, lid 2, van het Verdrag van een element dat aan dit streven tegemoetkomt. Bij gebreke van een dergelijke toevoeging dreigt de opneming van het Handvest de communautaire rechter teveel politieke macht te geven. Anderen merkten daarentegen op dat de beoordelingsvrijheid van het Hof van Justitie nu, in het kader van een louter pretoriaanse vaststelling van de communautaire grondrechten, veel groter is. Zij voegden eraan toe dat de gemeenschappelijke constitutionele tradities zeer moeilijk te definiëren zijn en dat het Hof niet noodzakelijkerwijs in staat is daaruit rechten af te leiden die dezelfde strekking hebben als die van alle constituties van de verscheidene lidstaten, noch zelfs maar de kleinste gemene deler ervan te bepalen.

9. Bepaalde leden merkten op dat op artikel 6, lid 2, van het EU-Verdrag moet worden teruggekomen na de besprekingen van de groep over toetreding tot het EVRM. De voorzitter bevestigde deze aanpak; hij deelde mee dat hij een marge ziet om de verwijzingen in artikel 6, lid 2, te handhaven, maar dat in ieder geval de gevolgen van een eventueel besluit over toetreding tot het EVRM voor de formulering ervan nader moeten worden gezien.

- *Het Handvest en de bevoegdheden van de Unie*

De voorzitter leidde het debat in met een toelichting op zijn werkdocument; hij merkte op dat hij zelf geen tegenstrijdigheid ziet tussen het Handvest en de beperkte bevoegdheden van de Unie.

10. Alle sprekers wezen op het belang van het beginsel dat de opneming van het Handvest geen afbreuk doet aan de verdeling van de bevoegdheden tussen de Unie en de lidstaten, en waren verheugd over de belangrijke verduidelijkingen dienaangaande in het werkdocument van de voorzitter (WD 03). Opgemerkt werd dat de vorige Conventie ook een complete opsomming wilde geven om alle gemeenschappelijke waarden van de Unie zichtbaar te maken, met name in de context van haar internationale betrekkingen.

11. Meerdere sprekers vonden een redactionele aanpassing van artikel 51, lid 2, van het Handvest nuttig als gekozen wordt voor optie f), zoals voorgesteld in het werkdocument van de voorzitter) (waarbij zou worden verduidelijkt dat het in de verdragen opgenomen Handvest niet raakt aan de in *de andere* verdragsbepalingen omschreven bevoegdheden en taken).

12. Voorzitter, Vitorino zal, ingaande op in de groep geuite wensen, de groep een werkdocument voorleggen met betrekking tot de mogelijke redactionele aanpassingen van artikel 51, lid 2, en artikel 52, lid 2, van het Handvest, alsook de verdubbelingen in het Handvest.
